

G CONSELLERIA
O TURISME, CULTURA
I I ESPORTS
B FUNDACIÓ
/ ESPORT BALEAR

Protocol d'actuació per garantir la pràctica esportiva segura per a infants i adolescents

Fundació per a l'Esport Balear

Índex

---

1. Justificació	3
2. Marc normatiu de protecció a la infància i l'adolescència	4
A. Normativa internacional:	4
B. Normativa nacional:	4
C. Normativa autonòmica:	8
3. Objectius del protocol	8
4. Àmbit d'aplicació	9
5. Principis rectors de les actuacions previstes en el protocol	9
6. Definicions	10
6.1. Definició de violència	11
6.2. Definició d'assetjament	12
8. Accions de la Fundació per a l'Esport Balear	17
9. Actuació davant sospites de violència i/o assetjament	19
9.1. Figures responsables	19
9.2. Fases del protocol	20
10. Divulgació del protocol	29
11. Consideracions finals	29
12. Documents d'interès	30

---

1. Justificació

Tal com marca el codi ètic de la Fundació per a l'Esport Balear, en endavant Fundació, l'esport és una de les pràctiques més consolidades i amb més protagonisme en el si de la nostra societat. No debades condensa tot un conjunt d'atributs com ara valors, representacions i comportaments que fan que pugui ser considerat un fet social.

Els actes humans es caracteritzen per ser lliures i responsables. Quan actuem hem de tenir en compte quines poden ser les conseqüències de les nostres accions, encara que siguem conscients que és impossible preveure-les totes. La llibertat per escollir entre diverses opcions possibilita que les accions concretes que duem a terme siguin correctes si s'ajusten a la comunitat en què vivim i incorrectes quan transgredim les regles.

Qüestions com ara els episodis cada vegada més quotidians de violència a les competicions esportives, el maltractament a esportistes o la pervivència de manifestacions sexistes són només algunes de les problemàtiques que s'han d'abordar i resoldre, acompanyades d'una reflexió profunda sobre determinats comportaments en l'àmbit esportiu.

L'objectiu ha de ser guanyar, i esportistes, entrenadors i la resta de personal tècnic han de posar tota la seva energia i han de disposar de tots els mitjans possibles per obtenir la victòria, però no a qualsevol preu.

La Fundació té el compromís ferm de lluitar contra qualsevol tipus de violència dirigida a infants i adolescents dins l'àmbit esportiu. Perquè aquest compromís sigui una realitat, estem elaborant un programa de protecció integral de l'esportista que s'instaurarà de forma permanent a la nostra entitat.

Tal com marca la Llei 8/2021, la lluita contra la violència en la infància és un imperatiu dels drets humans. Per promoure els drets dels nins, nines i adolescents consagrats en la Convenció sobre els Drets de l'Infant és essencial assegurar i promoure el respecte de la seva dignitat humana i integritat física i psicològica, mitjançant la prevenció de tota forma de violència. Per tal de garantir aquesta integritat dels esportistes i les esportistes, també és indispensable proporcionar i mantenir espais segurs de pràctica esportiva, tal com estableix la Carta Internacional de l'Educació Física, l'Activitat Física i l'Esport.

El nostre objecte, estipulat per la Llei 8/2021, és el de garantir els drets fonamentals dels nins, nines i adolescents a la integritat física, psíquica, psicològica i moral enfront de qualsevol forma de violència, assegurant el lliure desenvolupament de la seva personalitat i establint mesures de protecció integral, que incloguin la sensibilització, la prevenció, la detecció precoç, la protecció i la reparació del mal en tots els àmbits en els quals es desenvolupa la seva vida.

Per tot això, la Fundació elabora aquest protocol, una eina adreçada a tots els que formem part de la Fundació i que realitzem de forma habitual activitats esportives o d'oci amb esportistes menors d'edat a la nostra entitat, amb la finalitat de garantir el desenvolupament d'un entorn esportiu i saludable, així com ser una ajuda en la detecció i actuació davant situacions d'assetjament i de qualsevol tipus de violència en infants i adolescents.

2. Marc normatiu de protecció a la infància i l'adolescència

El marc normatiu per a la Protecció a la infància i l'adolescència està sustentat bàsicament en el text constitucional i per normes contingudes en el Codi Civil que reprimeix unes certes conductes de persones adultes respecte als drets de les persones menors d'edat.

El marc jurídic està sustentat en la **Llei Orgànica 8/2021, de 4 de juny**, que obliga a les entitats esportives que realitzen de forma habitual activitats esportives o d'oci amb persones menors d'edat l'elaboració de protocols d'actuació davant la violència en l'àmbit esportiu i d'oci.

A continuació, detallarem la legislació més important en relació a la protecció a la infància i adolescència, de caràcter:

- Internacional
- Nacional
- Autonòmica

A. Normativa internacional:

- I. CONVENCIÓ SOBRE ELS DRETS DEL NEN, de 20 de Novembre de 1989, ratificada el 30 de Novembre de 1990 i els seus Protocols facultatius de Nacions Unides.
- II. CONVENCIÓ DELS DRETS DE LES PERSONES AMB DISCAPACITAT, de 13 de Desembre de 2006, instrument de ratificació de 23 Novembre de 2007 de Nacions Unides.
- III. CARTA EUROPEA DELS DRETS DEL NEN, aprovada per la Resolució A3-0172/92 de 8 de Juliol, del Parlament Europeu.

B. Normativa nacional:

- I. La Constitució espanyola estableix en el seu article 39 "l'obligació dels poders públics d'assegurar la protecció social, econòmica i jurídica de la família, i especialment dels menors d'edat, de conformitat amb els acords internacionals que vetllen pels seus drets".
- II. La [Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener](#), de protecció jurídica del menor, de modificació del Codi Civil i de la Llei d'enjudiciament civil, després de la

reforma operada per la Llei orgànica 8/2015, de 22 de juliol, i la Llei 26/2015, de 28 de juliol, ambdues de modificació del sistema de protecció de la infància i l'adolescència, i que introdueixen com a principi rector de l'actuació administrativa l'emparament de les persones menors d'edat contra totes les formes de violència.

- III. La [Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny](#), de protecció integral a la infància i a l'adolescència enfront de la violència i que té per objecte garantir els drets fonamentals dels nens, nenes i adolescents (NNA) a la seva integritat física, psíquica, psicològica i moral enfront de qualsevol forma de violència, assegurant el lliure desenvolupament de la seva personalitat i establint mesures de protecció integral, que incloguin la sensibilització, la prevenció, la detecció precoç, la protecció i la reparació del mal en tots els àmbits en els quals es desenvolupa la seva vida.

D'aquesta llei, cal destacar el Títol II que està dedicat a regular el deure de comunicació de qualsevol forma de violència. En aquest sentit, s'estableix un deure genèric, que afecta a tota la ciutadania, de comunicar de manera immediata a l'autoritat competent l'existència d'indicis de violència exercida sobre nens, nenes o adolescents.

Aquest deure de comunicació es configura d'una forma més exigent per a aquells col·lectius que, per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat, tenen encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de persones menors d'edat incloent, entre d'altres col·lectius o àmbits els d'esport i oci.

Article 15. Deure de comunicació de la ciutadania.

Tota persona que adverteixi indicis d'una situació de violència exercida sobre una persona menor d'edat està obligada a comunicar-ho de forma immediata a l'autoritat competent i, si els fets poden ser constitutius de delictes, a les forces i cossos de seguretat, al ministeri fiscal o a l'autoritat judicial, sense perjudici de prestar l'atenció immediata que precisi la víctima.

Art 16. Deure de comunicació qualificat.

1. El deure de comunicació previst a l'article anterior és especialment exigible a aquelles persones que, per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat, tinguin encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de nens, nenes o adolescents i, en el seu exercici, hagin tingut coneixement d'una situació de violència exercida sobre aquests. En tot cas, se considera inclòs en aquest supòsit el personal qualificat dels centres d'esport i oci, dels centres de protecció a la infància i de responsabilitat penal de menors i dels centres d'acollida d'asil i atenció humanitària dels establiments en què resideixin habitualment o temporalment persones menors d'edat i dels serveis socials.

2. Quan les persones a les quals es refereix l'apartat anterior tinguin coneixement o adverteixin indicis de l'existència d'una possible situació de violència d'una persona menor d'edat, ho hauran de comunicar de forma immediata als serveis socials competents. A més, quan de dita violència pugui resultar que la salut o la seguretat del nin, nina o adolescent es trobi amenaçada, ho hauran de comunicar de forma immediata a les forces i cossos de seguretat i/o al ministeri fiscal.

Art 17. Comunicació de situacions de violència per part de nins, nines i adolescents.

1. Els nins, nines i adolescents que siguin víctimes de violència o presenciïn alguna situació de violència sobre una altra persona menor d'edat, podran comunicar-ho, personalment, o a través dels seus representants legals, als serveis socials, a les forces i cossos de seguretat, al ministeri fiscal o a l'autoritat judicial i, si és procedent, a l'Agència Espanyola de Protecció de Dades.

2. Les administracions públiques establiran mecanismes de comunicació segurs, confidencials, eficaços, adaptats i accessibles, en un llenguatge que puguin comprendre per als nins, nines i adolescents, que podran estar acompanyats d'una persona de la seva confiança que ells designin.

3. Les administracions públiques garantiran l'existència i el suport als mitjans electrònics de comunicació, tals com línies telefòniques gratuïtes d'ajuda a nins, nines i adolescents, així com el coneixement per part de la societat civil, com a eina essencial a disposició de totes les persones per a la prevenció i detecció precoç de situacions de violència sobre els nins, nines i adolescents.

De forma més específica, la Llei orgànica 8/2021 dedica un Capítol específic a l'àmbit de l'esport i l'oci (Capítol IX), dins del Títol III de la norma, que estableix les mesures de sensibilització, prevenció i detecció precoç de la violència en diferents àmbits.

Aquest Capítol està compost per dos articles, 47 i 48, que estableixen el marc regulador bàsic de la protecció a la infància i l'adolescència enfront de la violència en aquest àmbit. Tots dos estableixen les principals obligacions de les Administracions Públiques i de les entitats que realitzen activitats esportives o d'oci amb persones menors d'edat de manera habitual, entre la qual destaca l'establiment de la figura del Delegat o Delegada de protecció.

Art 47. Protocols d'actuació davant la violència en l'àmbit esportiu i d'oci.

Les administracions públiques, en l'àmbit de les seves competències, regularan protocols d'actuació que recolliran les actuacions per construir un entorn segur en l'àmbit esportiu i d'oci i que han de seguir-se per a prevenir, detectar de

manera precoç i intervenir davant les possibles situacions de violència sobre la infància i l'adolescència compreses en l'àmbit esportiu i d'oci. Dits protocols s'hauran d'aplicar en tots els centres que realitzin activitats esportives i d'oci, independentment de la titularitat i, si de cas, en la xarxa de Centres d'Alt Rendiment i Tecnificació Esportiva, Federacions Esportives i Escoles Municipals.

Article 48: Entitats que realitzen de forma habitual activitats esportives o d'oci amb persones menors d'edat estan obligades a:

1. Les entitats que realitzen de forma habitual activitats esportives o d'oci amb persones menors d'edat estan obligades a:
  - a. Aplicar els protocols d'actuació a què es refereix l'article anterior que adoptin les administracions públiques en l'àmbit esportiu i de lleure.
  - b. Implantar un sistema de monitorització per assegurar el compliment dels protocols anteriors amb relació a la protecció de les persones menors d'edat.
  - c. Designar la figura del Delegat o Delegada de protecció a què les persones menors d'edat puguin acudir per expressar les seves inquietuds i qui s'encarregarà de la difusió i el compliment dels protocols establerts, així com d'iniciar les comunicacions pertinents en els casos en què s'ha detectat una situació de violència sobre la infància o l'adolescència.
  - d. Adoptar les mesures necessàries perquè la pràctica de l'esport, l'activitat física, la cultura i el lleure no sigui un escenari de discriminació per edat, raça, discapacitat, orientació sexual, identitat sexual o expressió de gènere, o qualsevol altra circumstància personal o social, treballant amb els nins, nines i adolescents, així com amb les seves famílies i professionals, en el rebuig a l'ús d'insults i expressions degradants i discriminatòries.
  - e. Fomentar la participació activa dels nins, nines i adolescents en tots els aspectes de la seva formació i desenvolupament integral.
  - f. Fomentar i reforçar les relacions i la comunicació entre les organitzacions esportives i els progenitors o els qui exerceixin funcions de tutela, guarda o acolliment.

2. Així mateix, a més de la formació a què es refereix l'article 5, els qui treballin en les entitats esmentades hauran de rebre formació específica per atendre adequadament les diferents aptituds i capacitats dels nens, nenes i adolescents amb discapacitat per al foment i desenvolupament de l'esport inclusiu d'aquests.

Igualment cal tenir present que, d'acord amb l'article 57 de la LOPIVI, serà requisit per a l'accés i exercici de qualssevol professions, oficis i activitats que impliquin contacte habitual amb persones menors d'edat, el no haver estat condemnat per sentència ferma per qualsevol delictes contra la llibertat i indemnitat sexuals tipificats en el títol VIII de la Llei orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal, així com per qualsevol delictes de tràfic d'éssers humans tipificat en el títol

VII bis del Codi Penal. A aquest efecte, qui pretengui l'accés a tals professions, oficis o activitats haurà d'acreditar aquesta circumstància mitjançant l'aportació d'una certificació negativa del Registre Central de delinqüents sexuals.

A l'efecte d'aquesta llei, són professions, oficis i activitats que impliquen contacte habitual amb persones menors d'edat, totes aquelles, retribuïdes o no, que per la seva pròpia naturalesa i essència comporten el tracte repetit, directe i regular i no merament ocasional amb nens, nenes o adolescents, així com, en tot cas, totes aquelles que tinguin com a destinataris principals a persones menors d'edat.

Queda prohibit que les empreses i entitats donin ocupació en qualssevol professions, oficis i activitats que impliquin contacte habitual amb persones menors d'edat als qui tinguin antecedents en el Registre Central de Delinqüents Sexuals i de Tràfic d'Éssers humans.

C. Normativa autonòmica:

- I. La Llei 14/2006, de 17 d'octubre, de l'esport de les Illes Balears (nota: Tenir present que s'està tramitant una nova llei de l'esport que vindrà a substituir aquesta norma).
- II. La [Llei 9/2019, de 19 de febrer](#), de l'atenció i els drets de la Infància i l'Adolescència de les Illes Balears.
- III. A més, encara que no tinguin rang de caràcter normatiu, cal tenir present:
  1. [El Protocol Marc interdisciplinari de maltractament infantil de les Illes Balears adoptat pel Consell de Govern a la sessió del 21 de juny de 2021](#).
  2. [El protocol d'actuació en casos d'abús sexual infantil i explotació sexual infantil a les Illes Balears](#).

3. Objectius del protocol

Els objectius que es pretenen aconseguir amb aquest protocol són els següents:

- Garantir el desenvolupament d'un entorn esportiu saludable, respectuós i lliure de violències cap a totes les persones.
- Prevenir les situacions d'assetjament i de qualsevol tipus de violència en infants i adolescents en les activitats esportives que es desenvolupen a la nostra entitat.
- Ajudar a detectar les situacions de maltractament o de qualsevol tipus de violència que poden patir els infants i adolescents que desenvolupen les activitats esportives.
- Establir un procediment d'actuació davant indicis de maltractament, assetjament o qualsevol tipus d'abús.

- Facilitar el procediment per comunicar i notificar els supòsits d'indici o certesa de situacions d'assetjament, maltractament o de qualsevol tipus de violència.
- Garantir la confidencialitat i l'arxivament adequat de la documentació relacionada amb un possible cas, segons el que disposa la Llei.
- Implantar la formació adequada per prevenir i erradicar la violència de qualsevol tipus dirigida a tot el personal de la Fundació, a les famílies i a esportistes dels nostres programes de tecnificació.

4. Àmbit d'aplicació

Aquest protocol d'actuació és aplicable a tota l'activitat, interna i externa desenvolupada per la nostra entitat, tant amb la relació entre els propis esportistes, com amb tot el personal tècnic i auxiliar, amb independència del tipus de vinculació, relació laboral i tipologia de contracte que mantinguin amb l'entitat.

Totes les persones incloses en l'àmbit d'aplicació del protocol hauran de respectar la dignitat de les persones evitant cometre conductes constitutives d'assetjament i/o maltractament o altres actituds recollides en l'apartat de definicions.

5. Principis rectors de les actuacions previstes en el protocol

---

Quant al procés del protocol, hauran de garantir-se els següents punts:

- **Diligència i celeritat:** el procediment serà àgil, ràpid, creïble, transparent i equitatiu. D'aquesta manera, es garantirà que es resol amb la deguda professionalitat, diligència i sense demores indegudes, amb l'objectiu de completar el procediment en el menor temps possible i respectant sempre les garanties oportunes.
- **Respecte i protecció a les persones:** es protegirà la dignitat i intimitat de les persones afectades, com també de les persones presumptament assetjades o assetjadores. El procediment es desenvoluparà amb la major discreció, prudència i respecte de totes les persones implicades, que en cap cas podran rebre un tracte desfavorable per aquest motiu. Per tant, el protocol garantirà els drets de totes les parts a la seva dignitat i intimitat, així com el dret de la persona que reclama a la seva integritat física i moral.
- **Confidencialitat i anonimat:** les persones interventores tenen l'obligació de guardar estricta confidencialitat i secret professional i no divulgar informació sobre les denúncies presentades, resoltes o en procés d'investigació.
- **Sigil professional:** totes les persones implicades en els procediments hauran de mantenir la deguda discreció sobre la investigació i avaluació de les reclamacions, queixes o incidències, sense fer ús de la informació obtinguda per a benefici propi o de terceres persones, o en perjudici de l'interès públic.

- **Prohibició de represàlies:** en l'àmbit de l'organització, no es podran produir represàlies contra les persones que comuniquin o realitzin alguna incidència, atestïn, ajudin i/o participin en investigacions d'assetjament, igual que sobre les persones que s'oposin a qualsevol conducta d'aquest tipus, ja sigui sobre si mateixos o davant de terceres persones.
- **Imparcialitat i contradicció:** el procediment garantirà una audiència imparcial i un tractament just per a totes les persones afectades. Les persones que intervinguin en el procediment ho faran de bona fe, en cerca de la veritat i l'esclariment dels fets denunciats.
- **Protecció i garantia d'indemnitat:** s'assegurarà que les persones reclamants que considerin que han estat objecte d'assetjament o les que prestin assistència en qualsevol moment del procés d'acord amb el protocol present (per exemple, facilitant informació), no siguin objecte d'intimidació, amenaça, violència, sobre la seva persona, la seva família o sobre els seus béns, tracte injust o desfavorable, persecució, discriminació o represàlia de cap mena.
- **Protecció de dades:** Les dades de caràcter personal que es generin en l'aplicació d'aquest protocol es registraran en conformitat amb el que disposa el Reglament (UE) 2016/679, de 27 d'abril (GDPR), i la Llei orgànica 3/2018, de 5 de desembre (LOPDGDD).

Un altre eix principal del protocol és la sensibilització, informació i comunicació davant de l'assetjament, la qual cosa suposa una campanya de dinamització i divulgació transversal, tasca que no sols estarà sota la responsabilitat de la Fundació, sinó de cadascun dels membres.

Per a això, es posaran en marxa accions de difusió, informació i comunicació, accions de formació i conscienciació, i es realitzarà una anàlisi i diagnòstic anual sobre les situacions d'assetjament i els riscos que s'hagin produït, a més del procediment a seguir en cas d'identificar casos d'aquesta naturalesa.

6. Definicions

És important definir els conceptes per establir les bases sobre les quals es desenvolupen les polítiques de protecció dels esportistes, atès que les definicions establiran el marc de referència de casos potencials davant d'un comitè assessor, comitè disciplinari, cossos de seguretat o altres autoritats competents.

Cal entendre que per a molts d'aquests conceptes hi ha molt poques definicions consensuades internacionalment i que un mateix concepte pot tenir definicions que difereixen en contextos diferents. Hi ha definicions solapades per a conceptes com *abús* i *violència* en totes les formes, que de vegades s'utilitzen indistintament. A més, el marc legal del nostre país fa que un mateix comportament pugui ser

definit com a *abús* quan la víctima és menor d'edat però com a *assetjament* quan la víctima és una persona adulta.

A aquest protocol, es defineixen els termes generals relacionats amb la violència per facilitar un marc de treball en què fonamentar el procediment a seguir per a prevenir, detectar i actuar davant de possibles casos d'assetjament.

6.1. Definició de violència

L'article 1.2 de la Llei orgànica 8/2021, defineix violència com a tota acció, omissió o tracte negligent que priva a les persones menors d'edat dels seus drets i benestar, que amenaça o interfereix el seu ordenat desenvolupament físic, psíquic o social, amb independència de la seva forma i mitjà de comissió, inclosa la realitzada a través de les tecnologies de la informació i la comunicació, especialment la violència digital. En qualsevol cas, s'entendrà per violència el maltractament físic, psicològic o emocional, els càstigs físics, humiliants o denigrants, el descuit o tracte negligent, les amenaces, injúries i calúmnies, l'explotació, incloent-hi la violència sexual, la corrupció, la pornografia infantil, la prostitució, l'assetjament escolar, l'assetjament sexual, el ciberassetjament, la violència de gènere, la mutilació genital, el tràfic d'éssers humans amb qualsevol fi, el matrimoni forçat, el matrimoni infantil, l'accés no sol·licitat a pornografia, l'extorsió sexual, la difusió pública de dades privades així com la presència de qualsevol comportament violent en el seu àmbit familiar.

Tipologies de violències

- 1. Violència verbal:** Utilització del llenguatge per lesionar a les víctimes, mitjançant accions com insultar, calumniar, difamar, escampar o divulgar una remor o comentari mal intencionat, fer comentaris discriminatoris o despectius (per exemple per característiques físiques, cognitives, nacionalitat, diversitat sexual o de gènere, etc.), abusar verbalment a una altra persona, danyar la reputació social d'una altra persona.
- 2. Violència física:** Acció encaminada a lesionar la integritat física d'una persona, a través de cops, puntades de peu, travetes, pessics, empentes, estirades de cabell, tancaments, obligar a entrar en algun lloc...
- 3. Violència psicològica:** Acció la finalitat de la qual és lesionar la integritat emocional de les persones com; molestar, intimidar, humiliar, excloure o encoratjar l'exclusió deliberada (jocs, activitats de l'equip, etc.), "lleï del silenci", gestos facials o físics negatius, mirades amenaçadores o despectives, assetjament grupal o col·lectiu, entre d'altres.
- 4. Violència material:** Accions destinades a danyar, destruir o prendre sense consentiment les pertinences. També poden ser robatoris, amagar objectes, forçar a lliurar algun bé personal (objectes o diners) a canvi de no rebre danys.

5. Violència sexual: La violència sexual és un terme ampli que inclou assetjament sexual i abús sexual, amb o sense contacte físic, i que es defineix com un acte sexual que intenta o comet una persona cap a una altra sense consentiment de la víctima, o quan el consentiment és coaccionat o manipulat; o cap a algú que no té capacitat per consentir o rebutjar.

6.2. Definició d'assetjament

Amb caràcter general, s'entén per assetjament, en qualsevol de les seves formes, tot comportament per acció o omisió mantingut en el temps, sigui aquest verbal o físic, que tingui el propòsit o produeixi l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona, en particular quan es crea un entorn d'indefensió, intimidatori, degradant o ofensiu.

Les característiques principals que es dedueixen d'aquesta definició són:

- Es produeix un mal físic i/o psicològic que pot adoptar diferents manifestacions.
- Ocorre de manera reiterada i al llarg del temps.
- La situació de desigualtat entre persona assetjada i assetjadora provoca que aquesta última no es pugui defensar i es trobi aïllada.
- L'actitud passiva dels qui observen l'assetjament per la por de ser objecte d'aquest.

Tipologies d'assetjaments:

1. L'assetjament sexual

Qualsevol comportament verbal, no verbal o físic d'índole sexual, no desitjat, dirigit contra una persona amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat d'una persona o de crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, humiliant o ofensiu. Comportaments que quan les víctimes són adultes es consideren "assetjament sexual" poden ser considerats "abús sexual" en cas que les víctimes siguin menors. L'assetjament sexual contra les dones, el que majoritàriament es produeix, es considera, a més d'afrontar la dignitat, discriminatori per raó de sexe (destacant la sexualització de les dones com un dels instruments i indicadors de la desigualtat de gènere), i es cataloga com a violència de gènere. Per exemple, les conductes següents es poden catalogar com a assetjament sexual:

- Contacte físic deliberat, no sol·licitat i innecessari.
- Comentaris i observacions insinuants i comprometedores sobre l'aparença o aspecte físic.
- Mirades o gestos de caràcter sexual que incomoden.
- Acudits de caràcter sexual dirigits directament a una persona

L'assetjament sexual, a més, es pot donar en altres variants, com:

1.1 Xantatge sexual o “assetjament sexual quid pro quo”

La persona assetjadora ha d'ocupar un lloc jeràrquic superior o les seves decisions poden tenir efectes sobre l'ocupació, les condicions laborals o la carrera esportiva de la persona assetjada. Entre altres, són susceptibles de constituir assetjament sexual per xantatge sexual o quid pro quo els comportaments següents:

- Oferiment o insinuació de rebre algun tipus de recompensa per sotmetre's a certs requeriments sexuals.
- Oferiment o insinuació de rebre algun tipus de represàlia si no s'accedeix a cooperar a certs requeriments sexuals.

1.2 Assetjament sexual ambiental

Conducta o comportament que crea un entorn intimidatori, degradant o ofensiu per a la persona que és objecte del mateix. A diferència del xantatge sexual, no existeix una condició directa entre el requeriment sexual i la condició superior jeràrquica o una posició que pugui tenir efectes laborals o esportius negatius sobre la persona assetjada.

A l'assetjament sexual ambiental podem distingir dos tipus:

1. Assetjament sexual per ambient sexista, en què els favors sexuals no són un objectiu però es donen comportaments que impliquen actituds hostils, ofensives i sexistes. Les conductes següents, entre d'altres, poden constituir assetjament sexual per ambient sexista:

- Acudits i bromes que resultin ofensives.
- Mostrar material que resulti humiliant o ofensiu pel seu caràcter sexista.

2. Assetjament per atenció sexual indesitjada, on la persona assetjada rep una atenció sexual indesitjada i no corresposta de forma personalitzada i invasiva. Entre altres, poden constituir assetjament sexual per atenció sexual no desitjada les conductes següents:

- Invitacions reiterades a iniciar una relació sexual malgrat el rebuig manifest.
- Contacte físic deliberat, no sol·licitat i innecessari com ara tocaments, fregaments, palmells o pessics.
- Mirades o gestos lascius que incomoden, especial atenció o amabilitat cap a una persona que detecta, darrere d'aquest tracte especial, un interès sexual que no vol correspondre.

2. Assetjament sexista o per raó de sexe

Fa referència a un ampli ventall de comportaments verbals o no verbals realitzats a una persona en funció del sexe amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra

la seva dignitat, i de crear un entorn intimidatori, degradant o ofensiu per a aquesta. Pot ser de diferents tipus, a continuació uns exemples:

Assetjament sexista verbal:

- Assignar tasques sense sentit o impossibles d'aconseguir (terminis irracionals) a una persona en funció del seu sexe.
- Assignar una persona a un lloc de treball de responsabilitat inferior a la seva capacitat o categoria professional, únicament pel sexe.
- Ignorar aportacions, comentaris o accions (excloure, no prendre seriosament) en funció del sexe.
- Utilitzar humor sexista.
- Ridiculitzar, menysprear les capacitats, habilitats i el potencial intel·lectual de les persones per raó del sexe.
- Ridiculitzar les persones que assumeixen tasques que tradicionalment ha assumit l'altre sexe (per exemple, infermers o encarregats de la neteja).
- Denegar permisos als quals té dret una persona, de manera arbitrària i per raó del sexe.
- Menysprear la feina feta per persones d'un sexe determinat.
- Utilitzar formes denigrants de dirigir-se a persones d'un determinat sexe.

Assetjament sexista no verbal:

- Utilitzar gestos que produeixin un ambient intimidatori.
- Sabotejar la feina o impedir –deliberadament– l'accés als mitjans adequats per fer-ho (informació, documents, equipament).
- Executar conductes discriminatòries pel fet de ser una dona o un home.

Assetjament sexista físic:

- Provocar apropaments.
- Arraconar, buscar deliberadament quedar-se tot sol amb la persona de manera innecessària per intimidar.
- Realitzar un acostament físic excessiu.
- Arribar a la força física per mostrar la superioritat un sexe sobre un altre.

L'assetjament per raó de sexe afecta negativament la cohesió de l'equip i el benestar dels/les esportistes, repercutint en el rendiment individual i de l'equip, i podent comportar l'abandonament primerenc de la pràctica esportiva.

3. Assetjament per orientació sexual

Tota conducta, o altre tipus d'accions, contra una persona per la seva orientació sexual que es pugui considerar ofensiva, humiliant, violenta, intimidatòria, amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la seva dignitat i crear un entorn discriminatori.

Com a exemple, podeu evidenciar l'existència d'una conducta d'assetjament per orientació sexual els comportaments i les accions llistades a continuació:

- Tenir conductes discriminatòries per raó de la seva orientació sexual.
- Dirigir-se amb maneres ofensives a la persona.
- Ridiculitzar la persona en relació amb la seva orientació sexual.
- Utilitzar humor homòfobic, lesbofòbic, transfòbic.
- Menysprear la feina que s'ha fet amb raó de l'orientació sexual.
- Ignorar aportacions, comentaris o accions (excloure, no prendre seriosament) en funció de l'orientació sexual.
- El tracte desigual basat en l'homosexualitat, bisexualitat o identitat de gènere o la percepció d'aquestes.

4. Assetjament per expressió o identitat de gènere

Qualsevol comportament o conducta que per raons d'expressió o identitat de gènere es realitzi amb el propòsit o l'efecte d'atemptar contra la dignitat i de crear un entorn intimidatori, hostil, degradant, ofensiu o segregat. Exemples de conductes d'aquesta naturalesa:

- Negar-se a nomenar una persona trans (trans-gènere, transsexual.....) com requereix o utilitzar deliberadament articles o pronoms no corresponents al gènere amb què s'identifiqui.
- Expulsar i/o qüestionar les persones amb expressions o identitats de gènere no normatives per estar en un bany/vestuari determinat
- Menysprear les capacitats, les habilitats i el potencial intel·lectual de la persona en relació amb expressió o identitat de gènere.
- Utilitzar humor transfòbic o interfòbic.
- Ignorar o excloure aportacions, comentaris o accions per raó de la seva expressió o identitat de gènere.

5. Abús sexual

Qualsevol classe de contacte o interacció sexual entre un adult i un infant o adolescent que sigui utilitzada per satisfer els desitjos sexuals de l'adult o d'altres persones. És un agravant que l'adult tingui una posició de poder o autoritat sobre l'infant o adolescent. La interacció pot incloure contacte físic des de tocaments a penetració o no per exemple exhibicionisme, masturbació, pornografia...

L'abús sexual també pot ser comès per una persona menor de 18 anys, quan aquesta és significativament major que el menor-víctima, o quan està en una posició de poder o control sobre el menor.

En l'abús sexual ha d'existir:

- Diferències de poder que permetin controlar la víctima física o emocionalment
- Diferències de coneixements que impliquen que la víctima no pot comprendre el significat i conseqüències potencials de l'activitat sexual.
- Diferència de les necessitats satisfetes: l'agressor/a busca satisfer els propis impulsos sexuals. Les conductes que es consideren abús sexual infantil poden ser comportaments sexuals amb contacte directe o sense contacte directe.

6. Assetjament físic o negligència

Quan les necessitats físiques bàsiques de la persona menor d'edat (alimentació, higiene, seguretat, atenció mèdica, vestit, educació, vigilància...) no són ateses adequadament. Exposició de les persones menors d'edat a riscos innecessaris desmesurats que poden atemptar contra la seva integritat física provocant lesions, etc.

SITUACIONS:

- Entrenaments en condicions climàtiques extremes (fred o calor excessiva) sense utilitzar la indumentària adequada per a això i prendre les mesures preventives disponibles necessàries i/o sense garantir la hidratació adequada de manera habitual i injustificada éssent coneixedors del perjudici per a la salut que pot causar.
- Quan obliguem la persona menor d'edat a entrenar o competir estant greument malalt/a o lesionat/a en contra de la seva voluntat.

7. Ciberassetjament

Inclou diverses formes que, a més, es van ampliant segons van canviant les tecnologies. Pot anar des del control de les xarxes socials fins a l'amenaça de publicar imatges, vídeos o informació personal. Suposa una dominació sobre la víctima mitjançant estratègies humiliants que afecten la privadesa i la intimitat, a més del dany que suposa a la seva imatge pública.

8. Bullying

Qualsevol forma de violència descrita amb anterioritat i que es dona de manera repetida i continuada entre la relació de parells o iguals (estudiants per exemple) per una relació desigual o per un desequilibri de poder, i de manera intencionada per causar dolor i patiment.

Es consideren còmplices aquelles persones que tenint coneixement d'una situació de violència no fan res sobre això. Les actituds passives, la no intervenció, la negació o el silenci de les persones que es troben en llocs de presa de decisions a l'àmbit esportiu comporten que les conseqüències psicològiques de l'assetjament i l'abús siguin grans. La inacció per part de les persones còmplices fa creure a les víctimes de violència que aquests comportaments són legals i socialment acceptables, i que les persones que estan en l'àmbit de l'esport no tenen poder per parlar-ne o fer alguna cosa per erradicar-la.

Qualsevol persona que tingui sospites o evidències de que un/una esportista o un altre agent esportiu està essent objecte de qualsevol tipus de violència i/o assetjament, està obligada a notificar el cas als/les responsables de l'entitat (que informaran a la família), o a les autoritats competents, sense perjudici de les actuacions que siguin procedents en casos d'urgència.

8. Accions de la Fundació per a l'Esport Balear

La Fundació aplica aquest protocol d'actuació davant de casos d'assetjament i violència garantint sempre els principis de protecció, eficàcia, discreció, confidencialitat, com també el de coordinació, prudència i sensibilitat en les intervencions.

A continuació es detallen les accions que ha d'executar la Fundació:

- Elaborar i aplicar els protocols d'actuació adoptats per les administracions públiques en l'àmbit dels programes i actuacions de la Fundació.
- Revisar que es compleixin els protocols dins l'entitat.
- Nomenar una persona que sigui referent de convivència i protecció anomenada Coordinador/a de convivència i protecció, en endavant coordinador/a, com a figura referent per a liderar aquesta activitat dins de l'entitat. Presentar-la a tot el personal de l'entitat i incorporar el seu contacte en el protocol i documents que se'n deriven.
- Creació d'un equip de treball anomenat comissió de convivència i protecció, en endavant "comissió", format pel coordinador/a, i una representació d'un mínim de dos membres més anomenats per la gerència de la Fundació.
- Garantir l'assistència a la formació específica necessària tant del coordinador/a com dels membres de la comissió, entrenadors/es, i altre personal de l'entitat que treballa en contacte amb els menors.
- Elaborar un pla de mesures per a prevenir, formar i actuar adequadament enfront de la violència contra la infància i adolescència.
- Facilitar canals per a la comunicació de sospites i/o denúncies de situacions de violència i/o assetjament.
- Posar en coneixement a les autoritats corresponents de les situacions de violència que hagin estat rebudes.
- Fer arribar els protocols a tot el personal, també a qui s'incorpori de nou a l'entitat.
- Informar a tot l'equip (persones contractades, voluntàries i en pràctiques) de les mesures preventives i dels protocols d'actuació.
- Informar les famílies de la incorporació i existència dels protocols d'actuació.
- Reclamar a l'inici de cada temporada esportiva el certificat negatiu d'antecedents per delictes de naturalesa sexual (també en els casos de monitors i monitores menors d'edat).
- Adoptar mesures preventives en l'ús dels espais esportius (vestidors, sala de musculació, sala de fisioteràpia, etc.) i us d'espais complementaris.
- Adoptar mesures preventives a les pernoctacions.
- Adoptar mesures preventives en la comunicació, ús d'imatges i xarxes socials.

El coordinador/a serà la persona encarregada de dur a terme aquest protocol, i comptarà amb l'assessorament, si fos necessari, de la Direcció General d'Esports o d'entitats o persones expertes en la matèria.

Ha de liderar la implementació gradual de la Política de Protecció i bon tracte, formar, acompanyar, ser referent i gestionar les actuacions davant possibles situacions de violència. Aquestes actuacions es faran sempre que es tinguin indicis de situacions de violència i/o assetjament (detecció), o quan qualsevol persona ho solliciti per escrit (Annex 1).

El coordinador/a serà nomenat per la gerència de la Fundació, i ha d'assistir a la formació específica exigible. Aquesta persona atindrà (de forma compartida amb la resta del personal de la Fundació) la necessitat de garantir la implicació en la convivència de tots els integrants de l'entitat i de col·laborar en la prevenció i eliminació de qualsevol tipus de violència, tant mitjançant iniciatives procedents de la pròpia Fundació, com de la Direcció General d'Esports.

Entre les funcions que durà a terme el coordinador/a podem destacar les següents:

1. Impulsar i liderar una convivència positiva, respectuosa i igualitària en els contextos esportius.
2. Recollir, facilitar i organitzar propostes d'actuació per a la millora de la convivència i l'eliminació de la violència física, verbal, psicològica o social en l'àmbit d'actuació de la Fundació.
3. Establir les línies fonamentals de la política de protecció de la infància per part de la Fundació.
4. Facilitar i/o realitzar les formacions necessàries per a què tot el personal disposi de la informació necessària per a poder aplicar-la en les seves responsabilitats diàries relacionades amb els i les esportistes.
5. Impulsar el procés de gestió de casos, de denúncies, sospites i resolució d'aquestes.
6. Gestionar els conflictes de forma dialogada, afavorint l'escolta activa i la recerca de solucions consensuades i enriquidores per a totes les parts, així com establint vies per la comunicació.
7. Servir de referència per a les famílies davant qualsevol situació interna o externa relacionada amb la convivència que pogués donar-se a l'entitat.
8. Assessorar i acompanyar a tots els departaments i persones de l'entitat en aquesta matèria.
9. Conèixer el protocol de prevenció i d'actuació davant conductes violentes i/o d'assetjament.
10. Assumir la prevenció i el seguiment dels casos de violència i/o assetjament que es puguin produir, amb implicació i assessorament per aplicar el protocol corresponent.
11. Ajudar en la tasca de fer cohesionar el reglament intern de la Fundació.

Tal com estableix el programa de convivència per garantir la pràctica esportiva segura per a la infància i adolescència de la Direcció General d'Esports, la comissió de convivència i protecció és l'òrgan de gestió d'incidències que es donin dins el nostre entorn esportiu.

Aquest òrgan ha de comptar amb les competències necessàries per a l'estudi de cada cas així com amb la capacitat de prendre les decisions pertinents amb total independència.

Les incidències que té competències per gestionar aquesta comissió son situacions d'assetjament o violència contra la infància i adolescència en l'àmbit esportiu que siguin competència de la Fundació.

L'àmbit geogràfic d'aplicació pot ser qualsevol sempre i quan les dues parts implicades siguin integrants de la Fundació.

Queden fora de les competències d'aquesta comissió incidències de convivència general que estiguin regulades dins el Reglament de Règim Intern de la Fundació.

Entre les funcions que durà a terme la comissió podem destacar:

- Recollir, facilitar i organitzar propostes d'actuació per a la millora de la convivència i l'eliminació de la violència física, verbal, psicològica o social en qualsevol context esportiu.
- Establir les línies fonamentals de la política de protecció de l'entitat.
- Activar els diferents protocols d'actuació.
- Conèixer i aplicar el protocol de prevenció i d'actuació davant conductes violentes i/o d'assetjament.
- Gestionar les actuacions davant possibles situacions de violència, el seu procés, així com la conclusió d'aquest, i si fos necessari aplicar mesures disciplinàries.
- Assumir la prevenció i el seguiment dels casos de violència i/o assetjament que es puguin produir, amb implicació i assessorament per aplicar el protocol corresponent.

9. Actuació davant sospites de violència i/o assetjament

9.1. Figures responsables

9.1.1. El coordinador o la coordinadora de convivència

Les entitats esportives i en general aquelles entitats i centres dins de l'àmbit d'aplicació d'aquest protocol estan obligades a disposar d'una persona referent de convivència i pro-tecció anomenat Coordinador/a de convivència i protecció com a figura referent per a liderar aquesta activitat dins de l'entitat.

9.1.2. La Comissió de protecció enfront la violència

La Comissió de convivència i protecció ha d'estar formada per un mínim de tres membres, entre les quals hi haurà un president/a (coordinador/a de convivència i protecció), un se-cretari/a i un vocal. Correspon al secretari/a prendre acta de les reunions que dugui a terme la comissió, així com convocar-les per ordre

del coordinador/a de convivència i president de la comissió. També elaborarà esborranys dels informes pertinents.

9.2. Fases del protocol

El protocol a seguir en qualsevol situació de violència/assetjament està definit per tres fases. Aquestes fases podran solapar-se, adaptar-se al succés i a les persones, o posar-se en marxa segons la necessitat i la casuística específica de cada cas. Les tres etapes del procediment protocol·lari són les següents:

9.2.1 ETAPA 1: Recepció o detecció d'una possible situació de violència i/o assetjament

Aquesta primera etapa té per objectiu la identificació o detecció de la situació violenta i/o d'assetjament, per a, en cas de coneixement o sospita d'aquesta mena de situacions, poder desplegar els procediments crítics del protocol. Hauran de tenir-se presents les garanties de confidencialitat, privacitat, discreció...

Qualsevol treballador o treballadora, esportistes, representant dels treballadors i treballadores, representant d'esportistes, o persona que tingui coneixement de situacions de violència, d'assetjament o que tingui indicis d'això, té el DEURE DE COMUNICAR-HO (arts. 15¹ i 16² de la Llei orgànica 8/2021).

1 Article 15 LOPIV: Tota persona que adverteixi indicis d'una situació de violència exercida sobre una persona menor d'edat està obligada a comunicar-ho de forma immediata a l'autoritat competent i, si els fets poden ser constitutius de delictes, a les forces i cossos de seguretat, al ministeri fiscal o a l'autoritat judicial, sense perjudici de prestar l'atenció immediata que precisi la víctima.

2 Article 16 LOPIV: 1. El deure de comunicació previst a l'article anterior és especialment exigible a aquelles persones que, per raó del seu càrrec, professió, ofici o activitat, tinguin encomanada l'assistència, la cura, l'ensenyament o la protecció de nins, nines o adolescents i, en el seu exercici, hagin tingut coneixement d'una situació de violència exercida sobre aquests. En tot cas, se considera inclòs en aquest supòsit el personal qualificat dels centres d'esport i oci, dels centres de protecció a la infància i de responsabilitat penal de menors i dels centres d'acollida d'asil i atenció humanitària dels establiments en què resideixin habitualment o temporalment persones menors d'edat i dels serveis socials. 2. Quan les persones a les quals es refereix l'apartat anterior tinguin coneixement o adverteixin indicis de l'existència d'una possible situació de violència d'una persona menor d'edat, ho hauran de comunicar de forma immediata als serveis socials competents. A més, quan de dita violència pugui resultar que la salut o la seguretat del nin, nina o adolescent es trobi amenaçada, ho hauran de comunicar de forma immediata a les forces i cossos de seguretat i/o al ministeri fiscal.

La persona responsable de rebre la comunicació d'una possible situació de violència és el coordinador/a de convivència i protecció. Aquesta comunicació al coordinador/a es pot realitzar de moltes vies (verbal, whatsapp, correu electrònic per escrit...); en qualsevol cas, és imprescindible emplenar per escrit el model de l'Annex 1 per a continuació poder posar en marxa el protocol i la recerca de solucions per part de les persones competents designades per a això. Així doncs, la responsabilitat de la comunicació d'incidències, podrà recaure tant en la persona víctima, com en les persones observadores o testimonis, coordinador/a de convivència, familiars o persones internes o externes a l'entitat.

En cas que la víctima o persona denunciant no vulgui signar l'Annex 1, ho ha d'emplenar i signar el coordinador/a i ho ha de fer constar a l'exposició dels fets.

La persona a qui s'informa de la situació serà al coordinador/a, i serà la persona encarregada de convocar, si pertoca, a la Comissió per a la gestió de la incidència.

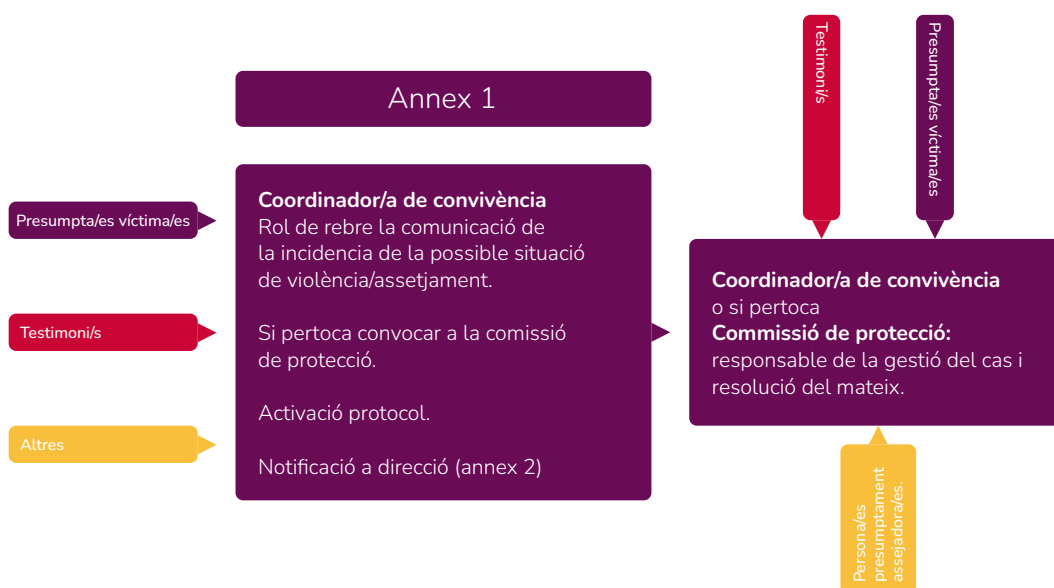
El coordinador/a haurà de seguir una sèrie de pautes per a complir amb la tasca de la millor manera possible:

- No treure importància, ni minimitzar o ignorar les manifestacions o denúncies del denunciant i testimonis.
- Escoltar amb respecte i sense prejudicis. Tenir en compte totes les declaracions amb la major serietat.
- Garantir la confidencialitat de les persones involucrades.
- Intervenir immediatament en l'activació del protocol corresponent i procedir a la segona etapa d'aquest.

Llevat de les incidències considerades molt lleus, serà necessari que el coordinador/a convoqui a la comissió, la qual s'encarregarà de la gestió del procés, així com de la conclusió d'aquest, i l'aplicació de mesures disciplinàries si fos necessari.

En el moment en que el coordinador/a, o si pertoca la comissió activi el protocol, es notificarà immediatament per escrit (Annex 2) a la gerència de la Fundació. Al mateix temps, s'ha de comunicar l'activació del corresponent protocol d'actuació a les persones involucrades. El coordinador/a, o si pertoca la Comissió, hauran de comptar amb les competències necessàries per a l'estudi de cada cas així com amb la capacitat de prendre les decisions pertinents. Es procurarà resoldre els incidents en el termini de 7 dies, que en casos excepcionals podrà estendre's fins als 14 dies per assumptes de calendari i agenda de les entrevistes i membres de l'equip. La raó d'un termini tan reduït té l'origen en que tant per a la persona assetjada com per als testimonis és necessari resoldre la situació el més aviat possible pel malestar que genera no sols en l'àmbit personal sinó també en els llocs de treball, equips i grups.

Mapa d'agents i flux de relacions durant el procés

9.2.2 ETAPA 2: Procediment de valoració i investigació

En primera instància, el coordinador/a o si pertoca la comissió haurà de confirmar la veracitat de la queixa o denúncia presentada, respectant abans de res els drets i principis citats anteriorment. Abans de res, cal garantir que no es produeixin represàlies contra les persones denunciants, testimonis o persones que hagin participat en les recerques, igual que sobre les persones que s'oposin o critiquin qualsevol conducta d'aquest tipus. Qualsevol tipus d'actuació que suposi un tractament desfavorable d'algun dels subjectes assenyalats (testimonis, denunciants o participants) serà sancionada.

Una vegada confirmada la veracitat de la situació violenta o d'assetjament, el coordinador/a o si pertoca la comissió posarà en marxa el procediment formal, que a més d'identificar les vies de reforç per a les mesures preventives, proveeix l'entitat d'un mètode per a solucionar els casos de violència i/o d'assetjament i que ajudi a la restauració de la convivència, mantenint sempre fermes els principis de confidencialitat, anonimat, sigil, seguretat...

2.1 Valoració de la gravetat dels fets

El coordinador/a o si pertoca la comissió seran els encarregats de realitzar i determinar la gravetat dels fets, i en funció d'aquesta gravetat serà necessari procedir amb el següent:

Procediment extern: per als casos greus que poden ser constitutius de delictes que continen al codi penal i per aquelles situacions de risc i/o desemparament. Aquest procediment no es gestiona internament sinó que per la gravetat de la

incidència es comunica directament a agents externs competents en la matèria que són els serveis especialitzats de protecció de menors (Serveis socials/Menors) o a les Forces i Cossos de Seguretat en els casos que l'acció pugui ser constitutiva d'un delictes.

La comunicació als serveis especialitzats de protecció es farà mitjançant el [Registre Unificat de Maltractament Infantil a les Illes Balears](#) (RUMI).

La comunicació a les Forces i Cossos de Seguretat es durà a terme presentant la corresponent denúncia.

Nota: Com a regla general, qualsevol tipus de violència activa o per negligència contra una persona menor d'edat que pugui constituir una situació de risc o de desemparament el responsable de la qual sigui un progenitor, un familiar, una persona major d'edat, etc serà un supòsit que s'haurà de notificar als serveis socials especialitzats. En aquests supòsits, l'entitat o centre esportiu s'abstindrà d'intervenir més enllà de fer la comunicació corresponent i, en cas necessari, prestar a la persona menor d'edat l'auxili immediat que precisi.

Procediment intern: Per a aquelles incidències considerades lleus i que es puguin solucionar de forma interna. Són incidències que es troben en una situació inicial i amb indicis o sospites de que puguin ser considerades com a assetjament o violència però que no són constitutives de delictes. Aquest procediment té per objectiu el cessament de la situació, la prevenció d'altres situacions i en cas necessari l'activació de mesures correctores o sancionadores. Aquestes situacions seran resoltes per part de la comissió.

Nota: Com a regla general, seran els casos de violència entre iguals o en el seu cas d'actituds considerades violentes dutes a terme pel personal de l'entitat esportiva cap a una persona menor d'edat dins l'àmbit de la mateixa entitat esportiva. En tot cas, en cas que els fets siguin constitutius d'un delictes, s'haurà de formalitzar la denúncia corresponent.

Procediment intern simplificat: Si el coordinador/a considera que la incidència comunitativa és molt lleu es seguirà el procediment intern simplificat. Aquest procediment és per incidències considerades molt lleus i que es poden solucionar de forma àgil i interna. Són incidències que no es consideren casos d'assetjament o violència però que si no es resolten poden arribar a convertir-se en situacions d'assetjament. Aquest procediment té per objectiu el cessament de la situació, la prevenció d'altres situacions similars i la millora de la convivència. Són resoltes directament pel coordinador/a mitjançant converses i acords entre les persones implicades.

Si la incidència presentada no es correspon amb cap tipus d'assetjament o de violència estipulada dins el protocol d'assetjament de la Fundació però

es correspon amb alguna falta estipulada dins el Reglament de Règim Intern, es notificarà a la persona responsable d'aplicar-lo i es considerarà com a una incidència no admesa.

Es podran fer les tasques de recerca que es considerin convenientes per a obtenir una foto més homogènia dels fets i incorporar tot tipus d'informació que ajudi a aclarir i definir la successió dels fets. Per a això s'utilitzaran diferents fonts d'informació com ho són les en-trevistes i altres fonts.

a. Entrevistes: Serà necessari mantenir aquestes reunions o entrevistes, amb la/es perso-na/es denunciant/s, així com amb la presumpta víctima i amb la presumpta persona res-ponsable de la violència i/o assetjament, a més d'altres testimonis o persones involucra-des.

En el cas de l'entrevista amb la presumpta víctima, s'intentarà recaptar tota la informació amb una única descripció de la situació per la seva part en una entrevista, quan sigui aquesta qui realitzi la denúncia (tret que resultés imprescindible establir posteriors en-trevistes per a la resolució del cas), garantint la confidencialitat, sigil, agilitat... Les entre-vistes amb les persones testimonis podran realitzar-se per separat o en conjunt, essent sempre la persona avaluadora un perfil neutral i no personalment vinculat a les persones involucrades en el procés. Al tractar-se de menors, serà obligatori comunicar a les famílies els fets. Es comunicarà via telefònica, mail o a través d'una citació per a una entrevista a la mare, pare o tutor/a de la persona violentada/assetjada, de la persona que presumpta-ment ha exercit la violència/assetjament, de les persones testimoni i observadores de la situació.

Alhora de realitzar les entrevistes amb les persones implicades, és recomanable seguir les pautes que estableix la [Guia per a la detecció i notificació del maltractament infantil en l'àmbit educatiu](#) (pàg. 67 a 69).

b. Altres canals: Podran utilitzar-se altres mètodes de recerca, com la revisió d'enregis-traments de vídeovigilància si es disposés d'aquests, així com revisió dels perfils en els ca-nals i xarxes socials (email, missatgeria mòbil, xats, xarxes socials...) si existís possibilitat de revisió o s'hagués publicat a través de mitjans digitals o altres mitjans.

Nota: Cal tenir present que per l'accés a les xarxes socials, emails, xats, etc. d'una persona menor d'edat és ne-cessari prèviament el consentiment de la persona menor d'edat si és major de 14 anys o dels seus represen-tants legals en cas contrari.

Notificacions: En el moment que es confirma la veracitat de la situació de violència i/o d'assetjament i es determina la gravetat dels fets, el coordinador/a ho haurà de notificar per escrit i com abans millor a la gerència de la Fundació

(mitjançant l'Annex 2), i a la/les persona/es denunciada/es. En el cas que la situació de violència s'hagi de comunicar a un agent extern, correspon al coordinador/a dur a terme aquesta comunicació mitjançant RUMI o denúncia davant les Forces i cossos de seguretat.

Disseny i activació de mesures: S'activaran les mesures necessàries per a garantir i organitzar la protecció de la persona presumpta víctima dins de l'entitat. Segons les característiques de la situació i els recursos amb els quals compta l'entitat, s'haurà de valorar les accions més oportunes.

Aquestes mesures han d'ajudar a solucionar les situacions de violència i/o assetjament generades, així com liderar les campanyes de prevenció que es podran posar en marxa.

Entre d'altres, es podran posar en pràctica iniciatives com:

- Enfrontament al llenguatge insultant amb promptitud per part de qui el rep, amb l'objectiu de prevenir situacions violentes.
- Evitar la terminologia negativa i despectiva durant els entrenaments o en les reunions
- Incloure models de conducta positius en els entrenaments o rutines de treball.
- Sensibilització del problema i conseqüències de la violència i/o assetjament.
- Abordar les accions d'assetjament verbals, materials, físiques i les actituds irrespectuoses.
- Inculcar actituds positives i respecte per les diferències individuals, familiars i culturals incloent la diversitat amb orientació sexual i identitat de gènere.
- Fer costat a la/les presumpta/es víctima/es i a les persones observadores o testimonis, així com ajudar als qui agredeixen o tenen actituds violentes per a millorar el seu comportament.
- Incentivar i motivar a participar en la defensa de les presumptes víctimes, comunicant i recorrent a les persones amb responsabilitat per a resolució de problemes.
- Promoure la tolerància, convivència, respecte, empatia...
- Evitar les actituds de permissivitat i passivitat i animar a denunciar els fets.
- Evitar les etiquetes, comportaments d'intimidació o discriminació.
- Exercicis per a enfortir la relació entre els entrenadors i entrenadores amb l'equip.

9.2.3 Conclusió i aplicació de mesures

Informe de la investigació

En un temps de 14 dies des de la comunicació i/o detecció del possible cas de violència, el coordinador/a o si és el cas la Comissió, haurà de realitzar un informe complet sobre la incidència investigada on es recolliran les conclusions, circumstàncies agreujants observades i les mesures disciplinàries oportunes proposades emplenant l'annex 3.

Aplicació, control i seguiment de les mesures

S'ha de garantir el seguiment de les mesures i de les persones involucrades. Realitzar se-guiments setmanals durant un mes, posteriorment es pot estendre el període d'avaluació cada dues setmanes i després cada mes durant un període total de sis mesos.

A part de proposar mesures disciplinàries i com a resultat de la investigació, caldria propo-sar mesures preventives per a què la situació no torni a repetir-se, les quals haurien de ser validades des de la gerència de la Fundació. Aplicar les mesures des d'una perspectiva formativa i preventiva a més de sancionadora ajuda al desenvolupament integral i suport de les persones. La investigació de les diferents situacions de violència i/o assetjament pot proporcionar informació per a revisar l'avaluació de riscos i adoptar noves mesures, per la qual cosa les mesures aplicades podran anar adaptant-se i millorant contínuament amb la pràctica. Quan es consideri necessari, s'aplicaran mesures correctives en el protocol, fent una revisió constant del funcionament del mateix per a assegurar que es compleix l'objectiu final de la millor forma possible.

Procés de restauració de la convivència

Una vegada conclòs el procés, i si la situació ho permet, es proposarà realitzar un procés de restauració de la convivència per a crear les condicions necessàries per a abordar les conseqüències negatives i les diferències originades per la situació d'assetjament. Això és una oportunitat per a què les persones implicades comparteixin els efectes i seqüeles que ha generat la situació viscuda; exposin els seus sentiments i proposin un pla per a restau-rar la convivència. És un procés de sensibilització i prevenció de futurs incidents que im-plica el compromís de tots els membres de l'entitat per a assegurar la restauració de la convivència, programant mesures com:

- Comunicació assertiva.
- Enfortiment de l'autoestima.
- Generar l'apoderament de les persones víctimes.
- Fomentar la cooperació i el sentit de pertinença de les persones testimonis.
- Conscienciar a les persones agressores sobre el mal que pot causar l'assetjament tant a la persona com a l'equip o a l'entitat esportiva.

Assegurar que el grup afectat per l'assetjament o violència treballa en el procés de restau-ració és necessari, ja que és una manera de trencar amb els cicles de generació de noves situacions violentes i/o d'assetjament i es recuperin les relacions deteriorades com a efec-te de la situació viscuda.

Algunes de les maneres de fer les tasques esmentades anteriorment podria ser:

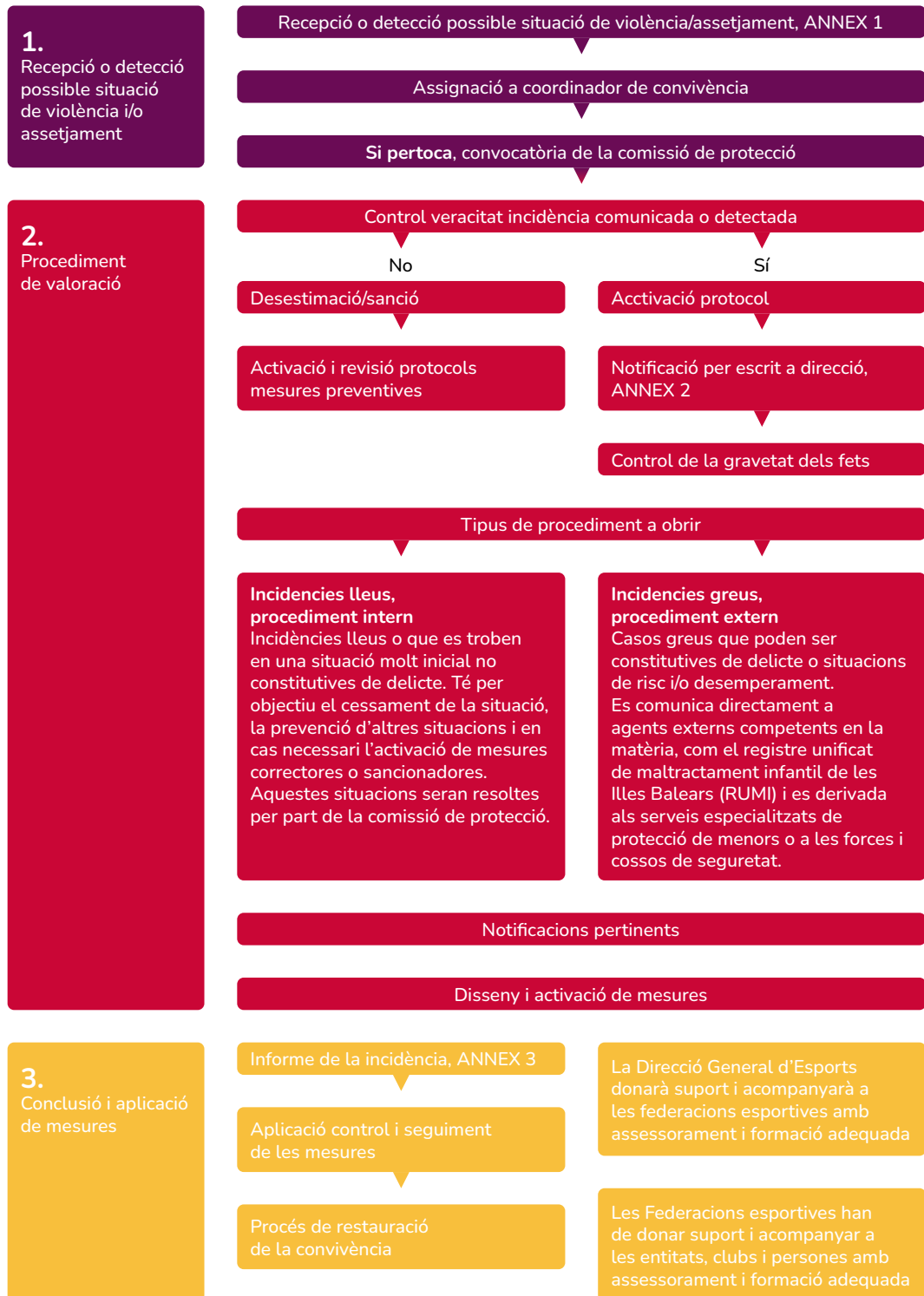
- Animar i fomentar que des dels més joves es denunciïn les situacions de violència i/o assetjament que puguin conèixer.

- Participar activament en programes d'informació i sensibilització per a prevenir la violència i/o assetjament.
- Formació a les persones treballadores dels procediments existents i de les variacions i alteracions que aquests puguin tenir.
- Involucrar als partícips al fet que participin de manera activa en la resolució dels problemes
- Fer partícips a les famílies per a la comunicació de les denúncies o casos de violència i/o assetjament que poguessin conèixer.
- Incloure els informes de la comissió de protecció com a punt de discussió en les reunions de l'entitat.

El procés de restauració de la convivència serà dirigit per entitats o persones especialitzades en aquest tipus de processos.

A continuació es representen les diferents fases y subfases del protocol explicades detalladament a aquest apartat.

ESQUEMA PROTOCOL D'ACTUACIÓ DAVANT SOSPITES DE VIOLÈNCIA/ ASSETJAMENT A L'ÀMBIT ESPORTIU

10. Divulgació del protocol

---

1. Facilitar l'accés al Protocol complet a través de la intranet o la xarxa de treball.
2. Facilitar un resum del protocol amb el procés principal i una explicació del mateix a tots els possibles partíceps.
3. Divulgació del Protocol i de les mesures a instaurar progressivament a través dels taulers d'anuncis de l'entitat.
4. Es divulgarà massivament la iniciativa del protocol, tant com les mesures a implementar a través de la missatgeria instantània o a través del correu electrònic. Això podrà estar acompanyat amb una senzilla guia respecte als criteris de detecció de les conductes, així com de la tramitació de les reclamacions, queixes o denúncies.
5. Es comunicarà a l'exterior l'existència del Protocol a través dels diferents mitjans digitals que es manegen a l'entitat (pàgina web, xarxes socials, etc.).
6. Facilitar la comunicació i activació de les possibles situacions de violència i/o assetjament, a través de tots els mitjans disponibles.

Formació

Es fomentarà la formació de tot el personal de la Fundació en la prevenció i en el procediment d'actuació en casos de violència i/o assetjament, sent els treballadors i treballadores els qui ajudaran a aconseguir una major sensibilització en el col·lectiu esportiu. Als inicis de l'aplicació d'aquest protocol es promourà especialment la formació destinada al coordinar/a de convivència i protecció i als membres de la comissió, per tal de dotar-los de les competències necessàries per al desenvolupament de les seves tasques vinculades a aquest protocol.

Revisió

Almenys una vegada a l'any es revisarà la situació del protocol i s'avaluarà el mateix, comunicant les possibles adaptacions que puguin sorgir, de la mateixa manera que es farà amb l'avaluació i seguiment.

Campanyes

Periòdicament, es posaran en marxa campanyes de tolerància zero, amb la finalitat de sensibilitzar i comprometre a la comunitat esportiva cap a un entorn lliure de violències tinguin l'origen que tinguin. Aquestes campanyes es reforçaran sobretot en els àmbits més sensibles, educant en valors per a la convivència i el bon tracte a la Fundació per a l'Esport Balear.

11 Consideracions finals

Aquest document és un document de consulta viu, subjecte a canvis, revisable, que s'actualitzarà a mesura que es desenvolupin les normatives tant estatals com autonòmiques relacionades.

El protocol s'ha elaborat seguint el programa de convivència per garantir la pràctica esportiva segura per a la infància i l'adolescència de la Direcció General d'Esports. Aquest protocol serà revisat anualment per la comissió de convivència i protecció i, en cas necessari, se'n realitzaran les modificacions que es considerin oportunes.

Qualsevol aportació, opinió o millora constructiva és benvinguda i la podeu realitzar al correu electrònic del coordinador/a de convivència i protecció coordinadorconvivencia@fundacioesportbalear.es o al correu electrònic de la comissió de convivència i protecció comissioconvivencia@fundacioesportbalear.es

12. Documents d'interès

---

1. La [Llei orgànica 8/2021, de 4 de juny, de protecció integral a la infància i a l'adolescència enfront de la violència](#). Especial referència a l'article 1; arts. 15 i 16; arts. 47 i 48.
2. La [Llei orgànica 1/1996, de 15 de gener, de protecció jurídica del menor](#), de modificació del Codi Civil i de la Llei d'enjudiciament civil. Especial referència a l'article 2 relatiu a l'interès superior del menor; art. 9 relatiu al dret de la persona menor d'edat a ser oït i escoltat; art. 17.1 i 2 relatiu a situacions de possibles situacions de risc.
3. La [Llei 9/2019, de 19 de febrer, de l'atenció i els drets de la Infància i l'Adolescència de les Illes Balears](#). Especial referència als articles 104 que estableix el concepte i les situacions de risc; article 121 que estableix el concepte i situacions de desemparament.
4. [El Protocol Marc interdisciplinari de maltractament infantil de les Illes Balears](#) adoptat pel Consell de Govern a la sessió del 21 de juny de 2021.
5. [El protocol d'actuació en casos d'abús sexual infantil i explotació sexual infantil a les Illes Balears](#).
6. [Guia per a la detecció i notificació del maltractament infantil en l'àmbit educatiu](#). Especial referència a l'apartat 6è que estableix una sèrie de directrius de com s'han de desenvolupar les entrevistes tant amb els progenitors com a les persones menors d'edat.

Enllaços d'interès

1. [Registre Unificat de Maltractament Infantil](#)

